

Bakalářská práce 2017/ České vysoké učení technické v Praze/ Fakulta stavební /

Diplomová práce / semestr letní 2016/17 / Romana Kubínová / Inženýrství životního prostředí

Vedoucí práce: Ing. Petr Kavka, Ph.D.

Oponent: Ing. arch. MgA Eva Červinková

V Praze 16.6.2017

Studentka Romana Kubínová se ve své bakalářské práci pod vedením Ing. Petra Kavky zabývala poměrně neznámou pražskou přírodní lokalitou „**Prosecké skály**“. Správně si určila cíl, kterým bylo zanalyzovat současný stav a následně se pokusit najít způsob, jak zpřístupnit tuto jedinečnou přírodní oblast pro okolní obyvatele.

Východiska:

Praha je sice jedno z nejzelenějších měst Evropy, bohužel ale takto není jejími obyvateli vnímána.

V rámci analýz pro přípravu Metropolitního plánu bylo terénními výzkumy i dalšími analýzami zjištěno, že naše hlavní město má sice mnoho nevyužitých a zanedbaných zelených ploch, ale málo přístupných parků či lesoparků, které by mohly sloužit obyvatelům Prahy pro pobyt v přírodě i pro plnohodnotný odpočinek a rekreaci.

Tento zásadní deficit je znatelný nejen v kategoriích udržovaných parků, kde vyšší míra parkové vybavenosti a nabídky volnočasových aktivit vždy generuje zájem širokého věkového spektra návštěvníků, ale Pražané postrádají také zcela zásadně autentickou přírodu, které je sice v Praze dostatek, avšak je z mnoha důvodů lidmi málo navštěvovaná.

Důkazem zájmu Pražanů o místa pro oddech a odpočinek v přírodě je skutečnost, že nejoblíbenější parky či lesoparky bývají ve volných dnech přelidněné (Ladronka, Letenské sady, Petřín, Stromovka, Šárecké údolí) a lidé sem mnohdy dojíždějí i z velké dálky.

Praha má právě v této oblasti obrovský potenciál. Ten se skrývá zejména v tzv. městských džunglích, jakými jsou právě i zmiňované Prosecké skály. Ty byly ještě počátkem 40. let minulého století zcela nezalesněné, šlo zčásti o pole, pastviny, skalnaté útvary. Dramatické siluety pískovcových skal vytvářely jedinečnou atmosféru, odsud je odvozen například název zaniklého oblíbeného zájezdního hostince Amerika, dnes téměř upadlého v zapomnění. V dnešní době naopak náletová zeleň pohlcuje až 90% řešeného území. V místech, kde chybí cestní síť, základní parková vybavenost včetně bezpečných osvětlených přístupových cest je využitelnost silně limitována ve všech ročních obdobích. Jak potvrdil průzkum, lidé se ve skalách a okolí necítí bezpečně, **což je jeden z hlavních důvodů, proč si obyvatelé přilehlého 30 tisícového sídliště Prosek cestu sem po dlouhých 50 let prostě nenašli.**

V řeči čísel má Praha více než 100 městských džunglí jako jsou Prosecké skály. Jejich celková plocha činí přes 1200 hektarů. To je zhruba 2,5% z celkové rozlohy Prahy, nebo 4,4 % z plochy zastavěného území. Mluvíme tedy o obrovském potenciálu města, který Praha nyní neumí využít.

V realizovaném dotazníkovém šetření Romana Kubínová potvrdila zmiňované důvody, proč Prosecké skály lidé nenavštěvují, přestože například 35% respondentů má tuto oblast do 5 minut docházkové vzdálenosti.

Konkrétně k obsahu diplomové práce:

Diplomní práce studentky začíná velice svědomitě připravenou analytickou částí, pracující se všemi dostupnými aktuálními i historickými podklady. Na ní navazuje část návrhová, která se na rozdíl od poněkud rozpačitých a místy nepromyšlených pokusů příslušných radnic, jež mají území ve správě a které bezradně tápou, jak území zpřístupnit, liší právě snahou o jasné definování postupu. Výsledkem jsou tři realistické varianty revitalizace území, a to včetně celkového odhadu finanční náročnosti budoucí proměny či dílčích úprav této přírodní lokality.

Studentka neopomněla uvést ani analýzu majetkoprávních vztahů, která by měla být základním východiskem správců území a prvním strategickým krokem k výkupu pozemků tak, aby se s danou oblastí dalo dále pracovat. I výstavba jednoduchých cest podléhá nutnosti projednat stavební povolení, a tak bez vyřešení majetkoprávních vztahů nelze tyto hodnotné plochy skutečně využívat jako plochy pro rekreaci okolních obyvatel.

Samotné návrhy řešení se dají považovat za dobré vodítko pro budoucí proměnu přírodní lokality.

Důležitá je skutečnost, že nejen revitalizace území, ale i následná údržba lesoparku není levná záležitost. Studentka prověřuje tuto skutečnost ve třech přiložených studiích, včetně nákladů na různě rozsáhlou míru úprav a revitalizačních zásahů. Je známo, že údržba 1 ha exkluzivního parku typu Stromovka činí 200 000 Kč za rok, zatímco lesopark jako Ďáblický les ročně vyjde na 138 000 Kč. Ani to však pro městskou kasu není málo peněz. I proto je správné, že studentka zohlednila při návrhu skutečnost, že přeměna a kultivace území může probíhat ve finančně náročnější, ale i jen ve velice „skromném“, nejnutnějším rozsahu.

Ve shodě se schváleným „Plánem péče o prosecké skály“ (projednávaným v srpnu 2009 a zpracovaným na období 2010-2019 pro Odbor ochrany prostředí Magistrátu hlavního města Prahy, který se bohužel nedaří plnit), studentka definuje základní principy revitalizace území.

Nejvýše si na návrzích cením právě přiměřenost navržených zásahů, neboť beze sporu je výhodné nasměřovat investice tam, kde je přeměna a kultivace nejsnadněji a s nejmenšími náklady realizovatelná. Právě Prosecké skály, nacházející se na východním břehu Vltavském, který je historicky chudší na místa s vysokou přírodní a krajinářskou hodnotou, se mohou stát v budoucnu hlavním cílem nejen krátkých vycházek, ale i vícehodinových výletů pro obyvatele širokého okolí. Právě autenticitu místa a divoký přírodní charakter studentka i přes dílčí úpravy v území ctí, ponechává a vyzdvihuje.

Potenciál místa je tedy diplomovou prací slibně stanoven a definován.

Nezbývá, než naznačené principy, analýzy a myšlenky bakalářské práce šířit a získat pro ně podporovatele a zastánce z řad politiků, odborníků i místních obyvatel z příslušných městských částí. Výsledkem takovéto snahy by mohl být po 50ti letech konečně plně využívaný potenciál krásného přírodního prostředí a vznik oblíbeného místa procházek a výletů. Toto místo by si to po téměř půl století zanedbanosti zasloužilo.

Poznámka: V závěrečné poznámce mohu zmínit jako podnět ke zlepšení: možnost ještě lépe pracovat s grafickým zpracováním návrhu pro jeho snadnější čitelnost. (Např. vhodnější by bylo odlišit řešené území od okolí jinou škálou sytosti orto-foto mapy či hranici pojmut odlišně od cestní sítě (čárkovaně, tečkovaně, odlišná tloušťka čáry). Totéž platí i o vrstevnicích v mapě.

Projekt považuji za hodnotnou reflexi oblasti přírodní enklávy Prosecké skály a považuji jej za důležitý příspěvek do diskuse na téma potenciálu tohoto místa a hodnotím jej známkou A.

Dotazy:

- **Jak velké náklady předpokládáte ročně na údržbu celého území proseckých skal, pokud by se realizovala nejlevnější z variant revitalizace? (Kolik by to Městskou část stálo v ročním rozpočtu?)**
- **Jaká opatření tedy ve stručnosti považujete za nejdůležitější pro častější využívání proseckých skal obyvateli? Jak byste tato opatření poskládala dle hierarchie jejich důležitosti? (Pokud bych měla rozložit investice do etap, nejprve bych...)**
- **V jakých částech města se nejvíce vyplatí investovat do parkových ploch či úprav lesoparků?**

V Praze dne 16.6.2017

Eva Červinková